

Židom 11. kapitola– Jozua

Vierou padli múry Jericha, keď ich obchádzali za sedem dní.

Židom 11:30

Život viery

Jedenásta kapitola Listu Židom nesie jedno hlavné posolstvo: Mať spasiteľnú vieru znamená žiť život viery. Táto kapitola demonštruje tento odkaz na príkladoch ľudí viery, ktorých môžeme nazvať aj hrdinovia viery. Toto posolstvo však platí nielen o ľuďoch viery, ktorí sú nám predstavení v tejto kapitole, ale platí o každom jednom, kto je spasený z viery. Tento odkaz je hlavným posolstvom nielen jedenástej kapitoly, ale aj celého Listu Židom. To posolstvo znie: Spasiteľne uveriť znamená mať vieru, ktorej ovocím je poslúchanie Boha, vernosť Bohu a vytrvanie v takejto viere až do samého konca. Takáto viera sa prejavuje a dokazuje životom viery.

Ako prechádzame jedenástu kapitolu Listu Židom, prichádzame k ďalšiemu významnému mužovi viery v dejinách Božieho ľudu, menom Jozua (Židom 11:30). Zmieňuje sa o ňom len jediný verš. Týka sa ďalšieho veľkého Božieho zázraku počas toho, ako Boh sprevádzal svoj ľud na ceste zaujatia zasľúbenej zeme. Mocné nadprirodzené Božie konanie (rany v Egypte, prechod Červeného mora, porážka Amalecha, porážka amorejských kráľov) bolo svedectvom pre okolité pohanské národy, že niet iného takého Boha, ako je Boh izraelského národa. Je to jediný, pravý, živý Boh. Toto svedectvo dávalo národom príležitosť uveriť v neho a spoľahnúť sa na neho tak, ako to urobila smilnica Rachab.

Jozua – pevná a trvácna viera v prostredí nevery

V predchádzajúcom článku z tejto série sme videli, že Mojžiš, ako prostredník medzi Bohom a Božím ľudom, viedol Bohom oddelený ľud, ktorý mal Boha číť, poslúchať a byť Bohu verný. Preto, že Mojžiš bol Bohom ustanoveným prostredníkom, tento ľud mal poslúchať aj Mojžiša. Dejinné udalosti však ukazujú, že opak bol pravdou. Izraelský národ bol od vyslobodenia z otroctva v Egypte národom tvrdého srdca, tvrdej šije. Charakterizovala ho neposlušnosť a nevera. Mojžiš bol mužom pevnej a trvácnej viery. Ani on nebol dokonalý. Aj v jeho živote nájdeme zlyhania, podobne ako v životoch ďalších veľkých Božích mužov ako Abrahám či Dávid. To však nemení nič na tom, že Mojžiš bol mužom pevnej a trvácnej viery. Nebolo to pre neho ľahké, pretože ako vodca národa niesol bremeno neposlušného a neverného ľudu. Som presvedčený, že najväčším utrpením a najväčšou skúškou viery pre Mojžiša bolo znášať neposlušnosť a nevernosť izraelského národa (pozri napríklad 4. Mojžišova 11:11-12 a 14-15). Toho národa, ktorý mal byť Božím ľudom – avšak len pod podmienkou ich poslušnosti a vernosti (napríklad 2. Mojžišova 19:5-6). Boh to vyjadril o tomto oddelenom ľude zjavne: ak ma budete poslúchať, tak ja vám budem Bohom a vy mi budete ľudom, budem prebývať uprostred vás. Takúto poslušnosť však nedokázal priniesť zákon. Dokáže ju priniesť len viera. Mojžiš bol mužom viery v prostredí nevery. Po jeho smrti ustanovil Boh do úlohy vodcu národa Jozuu. Jozua sa ocitol v podobnej situácii ako Mojžiš: Bol mužom viery v prostredí nevery. Pozrieme sa na niektoré udalosti z jeho života.

Jozuov život – mladosť

Už ako mládenec bol Jozua popredným bojovníkom a Božím služobníkom. Dva a pol mesiaca po odchode z Egypta sa v Rechidíme proti Izraelovi postavil Amalech. Na Mojžišov príkaz viedol Jozua Izrael v boji proti Amalechovi, ktorého aj s jeho vojskom porazili (2. Mojžišova 17. kapitola). Potom, na púšti Sinai pod vrchom Hóreb (Sinai), keď sa ukazovala Božia sláva a Mojžiš na vrchu dostával od Boha ustanovenia a súdy zmluvy zákona, sa Jozua spomína vyslovene ako Mojžišov služobník (2. Mojžišova 24:13). Z toho je zrejmé, že Jozua bol mužom viery už ako mladík.

Jozua bol už ako mládenec mužom mimoriadnej viery, pretože nadovšetko vyhľadával Božiu prítomnosť. Veľa času trávil v stane zhromaždenia: „A Mojžiš vzal stan a roztiahol si ho vonku za táborom, ďaleko od tábora, a nazval ho stanom zhromaždenia. A bolo, keď ktokoľvek hľadal Hospodina, že vyšiel ku stanu zhromaždenia, ktorý bol vonku za táborom. A tiež bolo, keď vychádzal Mojžiš ku stanu, že povstal všetok ľud, a stáli každý pri dverách svojho stanu, a hľadeli za Mojžišom, dokiaľ nevošiel do stanu. A taktiež bolo, že kedykoľvek vošiel Mojžiš do stanu, zostúpil oblakový stĺp, a stál pri dverách stanu, a hovoril s Mojžišom. A všetok ľud videl oblakový stĺp, že stojí pri dverách stanu a vtedy povstal všetok ľud, a klaňali sa každý pri dverách svojho stanu. A Hospodin hovoril Mojžišovi tvárou v tvár, tak ako hovorí človek so svojím priateľom. Potom sa vše vrátil do tábora, ale jeho služobník Jozua, syn Núna, mládenec, neuhol nikam zo stanu“ (2. Mojžišova 33:7-11).

Jozuov život – prešpehovanie zaslúbenej zeme

Putovanie Izraela do zaslúbenej zeme riadil sám Boh. Keď bola Božia sláva (vo dne ako oblakový stĺp, v noci ako ohňový stĺp) prítomná nad stanom zhromaždenia, Izrael táboril. Keď

sa Božia sláva zdvihla, Izrael sa „rušal“, vydal sa na cestu. Boh takto riadil kedy a kam pôjdu, aj kde sa ako dlho zdržia. Takto sa presunuli z púšte Sinai na púšť Fáran. Tu prikázal Hospodin Mojžišovi, aby vybral dvanástich mužov-špehov, z každého kmeňa jedno knieža (4. Mojžišova 13. kapitola), ktorí majú preskúmať zaslúbenú zem (Kanaán). Medzi nimi boli aj Kálef (za pokolenie Júdu) a Jozua (za pokolenie Efraima). Jozuovo meno bolo Hozeáš (čo znamená „pomoc“), ale Mojžiš mu dal meno Jozua (čo znamená „Hospodin je pomoc“).

Po 40 dňoch preskúmania zaslúbenej zeme sa vrátili so správou, že naozaj je to zem, ktorá oplýva mliekom a medom. Doniesli aj ovocie z tejto zeme, pričom strapec hrozna bol taký veľký, že ho museli niesť na brvne dvaja muži. Priniesli správu o kmeňoch obývajúcich zem: „Amalech býva v zemi na juhu; Hetej, Jebuzej a Amorej býva na vrchoch, a Kananej býva pri mori a popri Jordáne“ (4. Mojžišova 13:30). Priniesli však aj správu (verš 29), že v zemi býva silný ľud, že mestá sú opevnené a veľmi veľké a že v zemi žijú aj deti Enákov (obri). Izrael mal v tom čase zhruba 600 000 mužov vojska. Špehovia, okrem Kálefa a Jozuu, priniesli zvesť, že „nebudeme môcť ísť hore proti tomu ľudu, lebo je silnejší ako my“ (verš 32).

Táto zvesť vniesla pochybnosti a strach medzi ľud. Ľud sa začal búriť proti Mojžišovi. Ľud zabudol, že zaslúbenú zem im zaslúbil Hospodin. Ľud zabudol, že Hospodin ide pred nimi a bojuje ich boje, že Boh poráža ich nepriateľov pred nimi. Desiati špehovia, hlavy kmeňov Izraelových, konali neverne a neposlušne, vzopreli sa Božej vôli. Rovnako tak aj ľud zavedený ich neverou. Kálef však viedol ľud k viere a poslušnosti: „A Kálef tíšil ľud, ktorý sa búril proti Mojžišovi, a vravel: Áno, len poďme hore a zaujmeme ju dedične, lebo sa jej istotne zmocníme“ (verš 31).

Ľud však neveril, zachoval sa neverne a spurne: „Tu sa pozdvihla celá obec, a dali sa kričať, a

Ľud plakal celú tú noc. A reptali na Mojžiša a na Árona všetci synovia Izraelovi, a vraveli im, celá obec: Ach, keby sme len boli zomreli v Egyptskej zemi alebo aspoň na tejto púšti keby sme boli zomreli! Prečo nás len vedie Hospodin do tej zeme, aby sme popadali od meča?! Naše ženy a naše deti budú za lúpež. Či nie je nám lepšie vrátiť sa do Egypta?“ (4. Mojžišova 14:1). Ľud sa chcel vzbúriť dokonca proti vodcom, ktorých im ustanovil Hospodin: „A povedali jeden druhému: Ustanovme si vodcu a vráťme sa do Egypta!“ (verš 4). Vtedy prehovorili Jozua a Kálef k ľudu „a vraveli celej obci synov Izraelových a riekli: Zem, ktorou sme prešli, aby sme ju preskúmali, je veľmi, veľmi dobrá zem. Keď sa budeme ľúbiť Hospodinovi, voviedie nás do tej zeme a dá nám ju, zem, ktorá tečie mliekom a medom. Len proti Hospodinovi sa nebúrte, a vy sa nebojte ľudu tej zeme, lebo sú naším chlebom; odišla od nich ich ochrana, ale s nami je Hospodin. Nebojte sa ich!“ (verše 7-9).

Ale reakcia ľudu bola, že ich chceli ukameňovať (verš 10). Táto situácia je podobná tej, keď Pán Ježiš prišiel k svojmu ľudu. Mojžiš, Kálef a Jozua chceli voviesť ľud, ktorý si Boh oddelil, aby sa stal Božím ľudom, do odpočinku v zasľúbenej zemi. Tí sa však v nevere vzopreli a chceli Kálefa a Jozuu ukameňovať. Aj Ježiš Kristus, sám Boží Syn, prišiel k tým, ktorí boli oddelení, aby sa stali Božím ľudom, aby ich voviedol do večného odpočinku v nebeskej vlasti. Oni mu však neverili, chceli ho ukrižovať a rukou Rimanov aj ukrižovali.

Nevera Izraelcov pri prešpehovaní zasľúbenej zeme dosiahla takú mieru, že Boh ich opäť chcel zahľadiť na úplnú záhubu a vzbudiť si svoj ľud z Mojžiša (verše 11-12). Mojžiš sa však za ľud prihovárал a apeloval na Boha, že by to nebolo dobrým svedectvom pre okolité národy a že je Bohom dlho zhovievajúcim (verše 14-19). Takto sa zopakovala situácia, keď si ľud utvoril rukami Árona zlaté teľa a padli do ohavného modlárstva. Aj vtedy ich Boh chcel zahubiť a vzbudiť si ľud z Mojžiša. Aj vtedy sa Mojžiš za ľud prihovárал rovnako. Boh sa nad nimi vtedy aj tentoraz zľutoval na základe Mojžišovho prihovárania sa (verš 20). Avšak vyniesol nad nimi časný súd a trest: „Ale ako že ja žijem, a ako je isté, že bude celá zem naplnená slávou Hospodinovou, tak isté je, že všetci mužovia, ktorí videli moju slávu a moje znamenia, ktoré som učinil v Egypte i na púšti, a pokúšali ma toto už desať ráz a neposlúchli môjho hlasu, prisahám, že neuvidia zeme, ktorú som prisahou sľúbil ich otcovi, ani nikto z tých, ktorí ma popudzovali pohrdajúc mnou, jej neuvidia. Ale môj služobník Kálef, pretože bol u neho iný duch, a že ma cele nasledoval, toho voviediem do zeme, do ktorej bol vošiel, a jeho semeno ju obdrží

dedične“ (verše 21-24). V dôsledku tohto Božieho súdu musel celý Izrael putovať po púšti 40 rokov, až kým nepomrela celá táto neverná a neposlušná generácia.

Boh skrze Mojžiša oznámil ľudu: „Ako že ja žijem, hovorí Hospodin, prisahám, že vám učiním tak, ako ste hovorili v moje uši. Na tejto púšti popadajú vaše mŕtve telá, a tu pohyniete všetci, ktorí ste boli počítaní, podľa celého svojho počtu, vo veku od dvadsiateho roku a vyše, ktorí ste reptali proti mne. Prisahám, že nevojdete do zeme, vzhľadom na ktorú som bol pozdvihol svoju ruku prisahajúc, že vás osadím v nej, okrem Kálefa, syna Jefunneho, a Jozuu, syna Núnovho. Ale vaše malé deti, o ktorých ste povedali, že budú za lúpež, tie ja vovediem, a poznajú zem, ktorou ste vy pohrdli. Ale vaše mŕtve telá padnú na tejto púšti. A vaši synovia budú pastiermi na púšti za štyridsať rokov a ponesú trest za vaše smilstvo, dokiaľ nebude koniec vašim mŕtvym telám tu na púšti. Podľa počtu dní, v ktorých ste skúmali zem, štyridsať dní, počítajúc každý deň za rok, ponesiete svoje neprávosti štyridsať rokov a poznáte, čo je to, keď sa ja odvrátim v nevoli. Ja Hospodin som hovoril, že to istotne učiním celej tejto zlej obci, všetkým tým, ktorí sa zrotili proti mne; na tejto púšti pohynú a tu pomrú. A mužovia, ktorých bol poslal Mojžiš, aby preskúmali zem, a ktorí navrátiac sa spôsobili to, že reptala proti nemu celá obec, vypustiac zlú povesť o zemi, mužovia, ktorí vypustili zlú povesť o zemi, zomreli ťažkou ranou pred Hospodinom. Ale Jozua, syn Núnov, a Kálef, syn Jefunneho, žili spomedzi tých mužov, spomedzi tých, ktorí chodili, aby preskúmali zem“ (verše 28-38).

Jozuov život – ustanovenie za vodcu národa

Putovanie Izraela po púšti vrcholí tým, že po porážke dvoch amorejských kráľov, Síchona a Óga (ktorí ovládali pôvodne moábske územie), sú v moábskej zemi za Jordánom (na východnej strane rieky Jordán) oproti Jerichu. Opäť je spočítaný počet bojaschopných mužov po jednotlivých pokoleniach (kmeňoch) vo veku od dvadsať rokov. Opäť je ich okolo 600 000 (4. Mojžišova 26:51). Podľa ich počtu v jednotlivých kmeňoch im má byť rozdelená zaslúbená zem (verše 53-54). Medzi týmito nebol ani jeden, kto by bol pozostal z tých, ktorých Boh odsúdil na smrť na púšti pre neveru a vzburu pri prešpehovaní zaslúbenej zeme (verše 64-65). Tu Mojžiš zrekapituloval a pripomenul ľudu svedectvá od vyjdenia z Egypta, ako aj ustanovenia a súdy

zákona (5. kniha Mojžišova). Tu s nimi obnovil a rozšíril zmluvu zákona z vrchu Sinaj (Hóreb).

Tu bol ustanovený za vodcu (hlavu, knieža) ľudu Jozua, pretože Boh oznámil Mojžišovi, že do zaslúbenej zeme nevojde, len ju uvidí z vrchu Abárim (Nébo, temeno vrchu Pizga) a bude pripojený k svojmu ľudu (zomrie). Zem majú rozdeliť kňaz Eleazár (Áronov syn), Jozua a Káleb. Ešte pred svojou smrťou poslal Mojžiš podľa Božieho príkazu trestnú výpravu 12 000 izraelských bojovníkov (tisíc z každého kmeňa). Mali vykonať pomstu Hospodinovu, pomstiť synov Izraelových na Madiancoch za to, že Moábky a Madiánky zvädzali izraelských mužov do smilstva a modlárstva s ich pohanským bohom Bál-Peorom. Pre toto smilstvo a modlárstvo prišla na Izrael Božia rana (ktorú zastavil Pinchas, syn Eleazárov), v ktorej zahynulo 24 000 mužov Izraela. Madiánci boli porazení na úplnú záhubu, ich päť kráľov zabitých. Mečom bol zabitý aj prorok Balám, ktorý bol strojcom plánu zvädzania Izraela Madiánkami. Následne Mojžiš skladaním rúk ustanovil za vodcu ľudu Jozuu. Potom vyšiel na vrch Abárim, odkiaľ mu Boh ukázal zaslúbenú zem. Mojžiš tu zomiera vo veku 120 rokov v plnej sile. Mojžiša pochoval sám Boh na neznámom mieste.

□

Jozuov život – vojenie do zaslúbenej zeme

Po ustanovení Jozuu za vodcu hovoril Hospodin k Jozuovi priamo, ako hovorieval Mojžišovi. Jozua viedol Izrael do zaslúbenej zeme. Najprv bolo treba prekročiť rieku Jordán. Tu učinil Boh opäť veľký zázrak. Zastavil vody Jordánu tečúce zhora, aby Izrael prešiel suchou nohou, podobne ako sa to udialo pre prechode Červeného mora (Jozua 4:22-23). Boh učinil tento zázrak preto, „aby poznali všetky národy zeme ruku Hospodinovu, že je silná, a aby ste sa báli Hospodina, svojho Boha, po všetky dni“ (Jozua 4:24). Keď sa to dozvedeli amorejskí králi (na západ od Jordánu) a kananejskí králi pri mori, veľmi sa predesili: „... ich srdce sa rozlialo ako voda, a nebolo v nich viacej ducha odvahy pred synmi Izraelovými“ (Jozua 5:1).

Vierou padli múry Jericha

Boh vydal Jericho do ruky Izraela. Bolo zarieknuté na úplnú záhubu. Boh dal aj príkaz, ako má byť dobyté. Izraelský ľud obišiel Jericho raz za deň počas šiestich dní. Ozbrojení muži šli na čele, za nimi truhla zmluvy, kňazi trúbili na trúbach. Na siedmy deň obišli Jericho sedemkrát. Pri siedmom obchádzaní ľud začal na Jozuov pokyn kričať. Múry Jericha padli a mesto bolo dobyté (Jozua 7. kapitola).

To, že opevnenie mesta Jericho, ktoré bolo mohutné a pevné, padlo, bolo v dôsledku Božieho nadprirodzeného zásahu. Bola to Božia moc, ktorá zvalila múry Jericha, aby izraelskí bojovníci pod vedením Jozuu mohli do mesta vniknúť a poraziť ho. Prečo teda nie je napísané, že múry Jericha padli Božou mocou? Prečo je napísané, že múry Jericha padli vierou? Boh prikázal, aby Izraelci pod vedením Jozuu obchádzali múry Jericha za sedem dní. Zaiste ľud neveril, že samotné obchádzanie opevnenia Jericha počas sedem dní môže spôsobiť pád múrov opevnenia. Rozumeli tomu, že ak budú Bohu veriť a budú poslušní tomuto Božiemu príkazu obchádzať opevnenie za sedem dní, Boh sám spôsobí zrútenie týchto múrov. Podmienkou zbúrania opevnenia Jericha bola viera a poslušnosť viery u Jozuu ako veliteľa aj u jeho ozbrojených mužov, ako aj u všetkého ľudu. Preto je napísané, že múry Jericha padli vierou. Vierou sa dosahujú veci tak, že sa verí Bohu a poslúchajú sa jeho prikázania, nariadenia a ustanovenia.

Porážka amorejských kráľov – slnko a mesiac

Boh vydal do ruky Izraela pod vedením Jozuu aj amorejských kráľov (Jozua 10. kapitola). Pri porážke týchto kráľov Boh učinil skrze Jozuu ďalší obrovský zázrak: „Vtedy hovoril Jozua Hospodinovi, v deň, v ktorý vydal Hospodin Amoreja pred synmi Izraelovými, a riekol pred

očami Izraela: Slnce v Gibeone, stoj ticho, a mesiac v údolí Ajalon! A slnco stálo ticho, a mesiac stál, dokiaľ sa nepomstil národ na svojich nepriateľoch. Či nie je to napísané v knihe Spravodlivého? A slnco stálo prostred neba a neponáhľalo sa zapadnúť tak asi celý deň. A nebolo takého dňa pred tým ani potom, aby bol Hospodin takto počul na hlas človeka, lebo Hospodin bojoval za Izraela“ (verše 12-14). V duchu jedenástej kapitoly Listu Židom by sme mohli povedať, že „vierou Jozua pozdržal slnko, aby sa neponáhľalo zapadnúť“.

□

Zhrnutie

V prípade prešpehovania zasľúbenej zeme máme výstražný príklad toho, aké strašné dôsledky má nevieru, reptanie, neposlušnosť a vzburu voči Bohu. Neviera (neverenie) a neposlušnosť má za výsledok Boží trest a smrť. V prípade dobytia Jericha máme príklad toho, čo je výsledkom viery a poslušnosti. Viera a poslušnosť vedú do víťazného života v požehnaní, vedú do vchádzania do odpočinku.

Vierou víťazíme vtedy, keď Bohu veríme, sme verní a vytrvalí a poslúchame jeho nariadenia.